Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

26 януари 2017 година*

„Обжалване — Конкуренция — Картели — Белгийски, германски, френски, италиански, нидерландски и австрийски пазар на оборудване за баня — Решение, с което се установява нарушение на член 101 ДФЕС и на член 53 от Споразумението за Европейското икономическо пространство — Съгласуване на цените и обмен на чувствителна търговска информация — Единно нарушение — Доказване — Глоби — Пълен съдебен контрол — Разумен срок — Пропорционалност“

По дело C-644/13 P

с предмет жалба на основание член 56 от Статута на Съда на Европейския съюз, подадена на 29 ноември 2013 г.,

Villeroy & Boch SAS, установено в Париж (Франция), за което се явява J. Philippe, avocat,

жалбоподател,

като другата страна в производството е

Европейска комисия, за която се явяват F. Castillo de la Torre, L. Malferrari и F. Ronkes Agerbeek, в качеството на представители, със съдебен адрес в Люксембург,

ответник в първоинстанционното производство,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: A. Tizzano, заместник-председател на Съда, изпълняващ функцията на председател на първи състав, M. Berger, E. Levits, S. Rodin (докладчик) и F. Biltgen, съдии,

генерален адвокат: M. Wathelet,

секретар: K. Malacek, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 10 септември 2015 г.,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 26 ноември 2015 г.,

постанови настоящото

* * Език на производството: френски.

Решение

1 С жалбата си Villeroy & Boch SAS (наричано по-нататък „Villeroy & Boch France“) иска отмяна на решението на Общия съд на Европейския съюз от 16 септември 2013 г., Villeroy & Boch Austria и др./Комисия (T-373/10, T-374/10, T-382/10 и T-402/10, непубликувано, наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“, EU:T:2013:455), в частта му, с която Общият съд отхвърля жалбата му за отмяна на Решение C(2010) 4185 окончателен на Комисията от 23 юни 2010 година относно производство по член 101 ДФЕС и член 53 от Споразумението за ЕИП (преписка COMP/39092 — Оборудване за баня) (наричано по-нататък „спорното решение“) в отнасящата се до него част.

Правна уредба

Регламент (ЕО) № 1/2003

2 Член 23, параграфи 2 и 3 от Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове [101 ДФЕС и 102 ДФЕС] (ОВ L 1, 2003 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 167), предвижда:

„2. С решение Комисията може да налага [глоби] на предприятия и на сдружения на предприятия, когато умишлено или поради небрежност:

а) нарушават член [101 и 102 ДФЕС] […]

[…]

За всяко предприятие и сдружение на предприятия, което има участие в нарушението, [глобата] не може да надвишава 10 % от общия размер на оборота му за предходната [финансова] година.

[…]

3. При определяне на размера на [глобата] се взема предвид както тежестта, така и продължителността на нарушението“.

Насоки от 2006 г.

3 В точка 2 от Насоките относно метода за определяне на глобите, налагани по силата на член 23, параграф 2, буква а) от Регламент № 1/2003 (ОВ C 210, 2006 г., стр. 2; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 4, стр. 264, наричани по-нататък „Насоките от 2006 г.“), се посочва относно определянето на глобите, че „Комисията трябва да отчита както тежестта, така и продължителността на нарушението“ и че „наложената глоба не може да надвишава тавана, определен в член 23, параграф 2, втора и трета алинея от Регламент № 1/2003“.

4 В точка 37 от Насоките от 2006 г. се посочва:

„Въпреки че настоящите насоки представляват обща методология за определяне на глобите, особеностите на даден случай или необходимостта да се постигне възпиращ ефект в конкретен случай може да обоснове отклонение от тази методология или от границите, посочени в точка 21“.

Фактите по спора и спорното решение

5 Картелът се отнася до оборудването за баня, което е част от една от следните три подгрупи продукти, а именно крановете и фитингите, душкабините и аксесоарите към тях, както и керамичните изделия (наричани по-нататък „трите подгрупи продукти“).

6 Фактите по спора, изложени от Общия съд в точки 1—19 от обжалваното съдебно решение, могат да бъдат обобщени, както следва.

7 Със спорното решение Комисията установява, че е налице нарушение на член 101, параграф 1 ДФЕС и на член 53 от Споразумението за Европейското икономическо пространство от 2 май 1992 г. (ОВ L 1, 1994 г., стр. 3, наричано по-нататък „Споразумението за ЕИП“) в сектора на оборудването за баня. Това нарушение, в което са участвали 17 предприятия, е протекло в различни периоди от време между 16 октомври 1992 г. и 9 ноември 2004 г. под формата на съвкупност от антиконкурентни споразумения или съгласувани практики на белгийска, германска, френска, италианска, нидерландска и австрийска територия.

8 В спорното решение Комисията посочва по-конкретно че констатираното нарушение се състои, първо, в съгласуване от производителите на оборудване за баня на годишните повишения на цените и на други ценообразуващи елементи по време на редовни срещи в рамките на национални професионални сдружения, второ, в определяне и съгласуване на цените по повод на конкретни събития като повишението на цените на суровините, въвеждането на еврото и въвеждането на пътни такси, и трето, в съобщаване и обмен на чувствителна търговска информация. Освен това Комисията констатира, че определянето на цените в сектора на оборудването за баня следвало годишен цикъл. В този контекст производителите определяли своите ценови листи, които оставали в сила най-общо за една година и на тях се основавали отношенията с търговците на едро.

9 Villeroy & Boch France, както и другите жалбоподатели в първоинстанционното производство, Villeroy & Boch Austria GmbH (наричано по-нататък „Villeroy & Boch Austria“), Villeroy & Boch AG (наричано по-нататък „Villeroy & Boch“) и Villeroy & Boch Belgium SA (наричано по-нататък „Villeroy & Boch Belgium“), извършват дейност в сектора на оборудването за баня. Villeroy & Boch притежава изцяло капитала на Villeroy & Boch Austria, на Villeroy & Boch France, de Villeroy & Boch Belgium, на Ucosan BV и на неговите дъщерни дружества, както и на Villeroy & Boch SARL.

10 На 15 юли 2004 г. Masco Corp. и дъщерните му дружества, сред които Hansgrohe AG, което произвежда кранове и фитинги, и Hüppe GmbH, което произвежда душкабини, уведомяват Комисията за наличието на картел в сектора на оборудването за баня и искат да бъдат освободени от глоби на основание Известието на Комисията относно освобождаването от глоби и намаляването на техния размер по делата за картели (ОВ C 45, 2002 г., стр. 3, наричано по-нататък „Известието относно сътрудничеството от 2002 г.“) или поне размерът на глобите, които могат да им бъдат наложени, да бъде намален. На 2 март 2005 г. Комисията приема условно решение за освобождаване от глоба на Masco в съответствие с член 8, буква а) и параграф 15 от това известие.

11 На 9 и 10 ноември 2004 г. Комисията извършва внезапни проверки в помещенията на няколко дружества и национални професионални сдружения, които осъществяват дейност в сектора на оборудването за баня.

12 На 15 и 19 ноември 2004 г. Grohe Beteiligungs GmbH и неговите дъщерни дружества, както и American Standard Inc. (наричано по-нататък „Ideal Standard“), са поискали съответно да бъдат освободени от глоби на основание Известието относно сътрудничеството от 2002 г. или поне размерът на глобите им да бъде намален.

13 След като в периода от 15 ноември 2005 г. до 16 май 2006 г. отправя искания за предоставяне на информация до няколко дружества и сдружения, които извършват дейност в сектора на оборудването за баня, включително до жалбоподателите в първоинстанционното производство, на 26 март 2007 г. Комисията приема изложение на възраженията, за което им изпраща уведомление.

14 На 17 и 19 януари 2006 г. Roca SARL, както и Hansa Metallwerke AG и неговите дъщерни дружества също са поискали съответно да бъдат освободени от глоби на основание Известието относно сътрудничеството от 2002 г. или поне размерът на глобите им да бъде намален. На 20 януари 2006 г. Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG Armaturenfabrik представя подобно искане.

15 След като от 12 до 14 ноември 2007 г. е проведено изслушване, в което са участвали жалбоподателите по първоинстанционното производство, а на 9 юли 2009 г. е изпратено писмо с изложение на фактите, в което им е обърнато внимание на някои доказателства, с които Комисията смята да обоснове приемането на окончателно решение, и след като впоследствие са отправени допълнителни искания за предоставяне на информация именно до посочените жалбоподатели, на 23 юни 2010 г. Комисията приема спорното решение. С това решение Комисията приема, че описаните в точка 8 от настоящото решение практики са част от общ план, насочен към ограничаване на конкуренцията между адресатите на посоченото решение, и че притежават белезите на единно продължено нарушение, приложното поле на което покрива трите подгрупи продукти и обхваща белгийската, германската, френската, италианската, нидерландската и австрийската територия. В това отношение Комисията подчертава факта, че посочените практики съответстват на повтарящ се модел, за който се установява, че е еднакъв в шестте държави членки, обхванати от нейното разследване. Тя посочва също, че има национални професионални сдружения, които покриват всичките три подгрупи продукти и които тя нарича „координиращи организации“, национални професионални сдружения, чиито членове осъществяват дейност, свързана с поне две от трите подгрупи продукти, които тя нарича „мултипродуктови сдружения“, както и специализирани сдружения, чиито членове осъществяват дейност, свързана с една от трите подгрупи продукти. Накрая Комисията установява наличието на главна група предприятия, участващи в картела в различни държави членки и в рамките на координиращи организации и на мултипродуктови сдружения.

16 Според Комисията жалбоподателите в първоинстанционното производство са участвали в разглежданото нарушение като членове на следните сдружения, а именно IndustrieForum Sanitär, което заменя от 2001 г. Freundeskreis der deutschen Sanitärindustrie, Arbeitskreis Baden und Duschen, което заменя от 2003 г. Arbeitskreis Duschabtrennungen и Fachverband Sanitär-Keramische Industrie в Германия, Arbeitskreis Sanitärindustrie в Австрия, Vitreous China-group в Белгия, Sanitair Fabrikanten Platform в Нидерландия и Association française des industries de céramique sanitaire (AFICS) във Франция. Относно извършеното в Нидерландия нарушение Комисията установява по същество в съображение 1179 от спорното решение, че поради давност не може да бъде наложена глоба на участвалите в това нарушение предприятия.

17 В член 1 от спорното решение Комисията изброява предприятията, санкционирани за нарушение на член 101 ДФЕС, а считано от 1 януари 1994 г., и на член 53 от Споразумението за ЕИП, за участието им в картел в сектора на оборудването за баня в Белгия, Германия, Франция, Италия, Нидерландия и Австрия за различни периоди от време между 16 октомври 1992 г. и 9 ноември 2004 г. Относно жалбоподателите в първоинстанционното производство в член 1, параграф 1 от посоченото решение Комисията санкционира Villeroy & Boch за участието му в посоченото единно нарушение от 28 септември 1994 г. до 9 ноември 2004 г. и дъщерните му дружества Villeroy & Boch Belgium, Villeroy & Boch France и Villeroy & Boch Austria за периоди от 12 октомври 1994 г. до 9 ноември 2004 г. най-рано.

18 В член 2, параграф 8 от спорното решение Комисията налага глоби, първо, на Villeroy & Boch, в размер на 54 436 347 EUR, второ, солидарно на Villeroy & Boch и на Villeroy & Boch Austria, в размер на 6 083 604 EUR, трето, солидарно на Villeroy & Boch и на Villeroy & Boch Belgium, в размер на 2 942 608 EUR, и четвърто, солидарно на Villeroy & Boch и на Villeroy & Boch France, в размер на 8 068 441 EUR. Следователно общият размер на глобите, наложени на жалбоподателите в първоинстанционното производство, възлиза на 71 531 000 EUR.

19 За определяне на размера на тези глоби Комисията се е основала на Насоките от 2006 г.

Производството пред Общия съд и обжалваното съдебно решение

20 На 9 септември 2010 г. жалбоподателят подава в секретариата на Общия съд жалба по дело T-382/10 за отмяна на спорното решение в частта, в която то се отнася до това предприятие, или, при условията на евентуалност, за намаляване на размера на наложената му глоба.

21 В подкрепа на искането за отмяна жалбоподателят изтъква нарушение на член 101 ДФЕС и член 53 от Споразумението за ЕИП поради установяването на единно, продължено и комплексно нарушение, липса на мотиви, липса на доказателства за наличието на нарушение във Франция, липса на правно основание, допускащо осъждането на жалбоподателите в първоинстанционното производство да заплатят солидарно глобите, неправилно изчисляване на наложената глоба по-специално поради включването в изчислението на размера на глобата на продажби, които не са свързани с нарушението, липса на намаление на тази глоба въпреки прекомерната продължителност на административната процедура, и накрая, нарушение на член 23, параграф 3 от Регламент № 1/2003 поради непропорционална глоба.

22 При условията на евентуалност жалбоподателят е представил искане за намаляване на размера на наложената глоба.

23 С обжалваното съдебно решение Общият съд отхвърля жалбата в нейната цялост.

Искания на страните

24 Жалбоподателят иска от Съда:

— да отмени изцяло обжалваното съдебно решение, доколкото с това решение Общият съд е отхвърлил жалбата му,

— при условията на евентуалност, да отмени частично обжалваното съдебно решение,

— при условията на евентуалност спрямо предходното искане, да намали наложената му глоба,

— при условията на евентуалност спрямо предходното искане, да отмени обжалваното съдебно решение и да върне делото на Общия съд за произнасяне,

— да осъди Комисията да заплати съдебните разноски.

25 Комисията иска от Съда:

— да отхвърли жалбата в нейната цялост като частично недопустима и частично явно неоснователна и

— да осъди жалбоподателя да заплати съдебните разноски.

По жалбата

26 В подкрепа на жалбата си жалбоподателят изтъква четири основания. Първото основание е изведено от грешка при прилагане на правото, допусната от Общия съд при преценката му на доказателствата относно нарушенията, за които се твърди, че са извършени във Франция. Второто основание е изведено от грешка при прилагане на правото, допусната от Общия съд при констатацията за наличие на комплексно и продължено нарушение. Третото основание е изведено от факта, че Общият съд не е упражнил правомощието си за пълен съдебен контрол по отношение на размера на наложената на жалбоподателя глоба. Четвъртото правно основание е изведено от нарушение на принципа на пропорционалност.

По първото основание, изведено от грешка при прилагане на правото при преценката на доказателствата относно нарушенията, за които се твърди, че са извършени във Франция

Доводи на страните

27 В първото си основание жалбоподателят по същество поддържа, че Общият съд е допуснал грешки при прилагане на правото, тъй като направената от него преценка на изявленията на Ideal Standard, Roca и Duravit AG относно всички деяния, извършени във Франция, не съответства на същите доказателства в решение от 16 септември 2013 г., Keramag Keramische Werke и др./Комисия (T-379/10 и T-381/10, непубликувано, EU:T:2013:457), което също се отнася до спорното решение. Поради това Общият съд нарушил принципа на равно третиране и принципа in dubio pro reo.

28 Всъщност в точки 287—290 от обжалваното съдебно решение Общият съд приел, че изявленията на Ideal Standard и тези на Roca са дали възможност да се установи участието на жалбоподателя в три срещи на AFICS, организирани през 2004 г., в хода на които били проведени незаконни обсъждания. В това отношение Общият съд по същество припомнил, че свидетелските показания на предприятие, поискало освобождаване от глоба или намаляване на нейния размер, не могат да послужат като доказателство по силата на принципа testis unus, testis nullus (един свидетел не е свидетел) освен ако такива показания не трябва да бъдат подкрепени и от тези на други участници в картела. Такъв обаче е случаят в настоящото дело според Общия съд, тъй като свидетелските показания, дадени в рамките на искането на Ideal Standard за освобождаване от глоба или намаляване на нейния размер, били потвърдени от изявлението на Roca.

29 Според жалбоподателя обаче така направената от Общия съд преценка на доказателствата е в явно противоречие с преценката му на същите доказателства в решение от 16 септември 2013 г., Keramag Keramische Werke и др./Комисия (T-379/10 и T-381/10, непубликувано, EU:T:2013:457, т. 118—120), което също се отнася до спорното решение.

30 Освен това жалбоподателят счита, че в последното съдебно решение и в обжалваното съдебно решение Общият съд е преценил противоречиво доказателствената стойност на направеното от Duravit изявление. Всъщност в решение от 16 септември 2013 г., Keramag Keramische Werke и др./Комисия (T-379/10 и T-381/10, непубликувано, EU:T:2013:457, т. 115 и 116), Общият съд констатирал, че в хода на административната процедура това изявление не е съобщено на жалбоподателите по делото, по което е постановено посоченото съдебно решение, и следователно не може да им бъде противопоставено. За сметка на това в обжалваното съдебно решение Общият съд приел, че следва да вземе предвид това изявление. В точка 293 от това решение Общият съд добавил, че макар спорното решение да „не се основава“ на посоченото изявление, също така е вярно, че то потвърждава това изявление, що се отнася до съдържанието на незаконните обсъждания, „вероятно“ проведени на 25 февруари 2004 г.

31 Освен това жалбоподателят поддържа, че като е приел в негова вреда направеното от Duravit изявление, макар да е знаел, че не може да му бъде противопоставено и че самата Комисия не го е приела в спорното решение, Общият съд е изменил мотивите на това решение и е нарушил член 263 и член 296, втора алинея ДФЕС.

32 Тъй като не било направено позоваване на никое друго доказателство по отношение на нарушението, за което се твърдяло, че жалбоподателят може да носи отговорност във Франция, осъждането му било основано на упоменатите по-горе грешки при прилагане на правото, що се отнася до извършените във Франция деяния.

33 Комисията споделя мнението, че преценката, направена от Общия съд в обжалваното съдебно решение, е в противоречие с преценката му в решение от 16 септември 2013 г., Keramag Keramische Werke и др./Комисия (T-379/10 и T-381/10, непубликувано, EU:T:2013:457), но поддържа, че грешката е допусната в последното решение. Тази институция подчертава, че жалбоподателят се позовава не на грешка при прилагане на правото при преценката на доказателствата относно нарушенията, а само на различно третиране на идентични факти. Освен това Комисията оспорва наличието на нарушение на презумпцията за невиновност. Накрая тя не оспорва, че изявлението на Duravit не може да се използва като доказателство, но подчертава, че обжалваното решение не се основава явно на това изявление.

Съображения на Съда

34 За да се отговори на първото основание, следва да се припомни, че преценката от Общия съд на доказателствената сила на документ по принцип не подлежи на контрол от Съда в производство по обжалване пред него. Всъщност, както е видно от член 256 ДФЕС и от член 58, първа алинея от Статута на Съда на Европейския съюз, обжалването се ограничава само до правните въпроси. При това положение само Общият съд е компетентен да установява и да преценява релевантните факти, както и да преценява доказателствата, освен в случай на изопачаване на тези факти и доказателства (вж. по-специално решение от 2 октомври 2003 г., Salzgitter/Комисия, C-182/99 P, EU:C:2003:526, т. 43 и цитираната съдебна практика), а в конкретния случай не е направено позоваване на такова изопачаване.

35 За сметка на това съгласно постоянната съдебна практика въпросът дали мотивите на дадено решение на Общия съд са противоречиви или непълни, е правен въпрос, който като такъв може да бъде разгледан в производството по обжалване пред Съда (вж. по-специално решение от 21 септември 2006 г., Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Комисия, C-105/04 P, EU:C:2006:592, т. 71 и цитираната съдебна практика).

36 В случая в точка 287 от обжалваното съдебно решение Общият съд е констатирал, че Комисията се е основавала на изявленията на Ideal Standard и на Roca, за да установи участието на жалбоподателя в срещи на AFICS през 2004 г. В точка 289 от посоченото решение Общият съд е подчертал, че макар от съдебната практика да е видно, че оспореното от дадена страна изявление на бенефициер на цялостно или частично намаление на глоби трябва да бъде потвърдено, нищо не пречи подобно потвърждение да може да произтича от свидетелските показания на друго участвало в картела предприятие, при все че последното също се е възползвало от намаляване на глобите. След като е разгледал доказателствената стойност на направеното от Roca изявление, в точка 290 от същото решение Общият съд е счел, че следва да се приеме, че потвърденото от изявлението на Roca изявление на Ideal Standard надлежно доказва провеждането на въпросните незаконни обсъждания.

37 Жалбоподателят обаче поддържа, че тези мотиви са в противоречие с мотивите на решение от 16 септември 2013 г., Keramag Keramische Werke и др./Комисия (T-379/10 и T-381/10, непубликувано, EU:T:2013:457).

38 При все това следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика задължението за Общия съд да мотивира решенията си не може по принцип да води до това да му налага да обоснове възприетото по едно дело разрешение спрямо възприетото по друго разглеждано от него дело, макар то да се отнася до същото спорно решение (вж. решение от 11 юли 2013 г., Team Relocations и др./Комисия, C-444/11 P, непубликувано, EU:C:2013:464, т. 66 и цитираната съдебна практика).

39 Следователно доводът на жалбоподателя, изведен от противоречиви мотиви между обжалваното съдебно решение и решение от 16 септември 2013 г., Keramag Keramische Werke и др./Комисия (T-379/10 и T-381/10, непубликувано, EU:T:2013:457), не може да бъде приет.

40 Относно довода на жалбоподателя, че Общият съд не може да приеме в негова вреда направеното от Duravit изявление, се налага изводът, че този довод произтича от неправилен прочит на обжалваното съдебно решение. Всъщност споменаването на това изявление в точка 293 от обжалваното съдебно решение има за цел единствено да отговори на довод на жалбоподателите в първоинстанционното производство, с който се прави позоваване на това изявление и който е насочен към опровергаване на истинността на изявленията на Ideal Standard и Roca. Така Общият съд не е приел изявлението на Duravit като доказателство в тежест на жалбоподателя, както е видно от точка 295 от посоченото решение, в което Общият съд констатира, че изявленията на Ideal Standard и Roca са достатъчни, за да се установи наличието на нарушение на член 101, параграф 1 ДФЕС.

41 Предвид изложените по-горе съображения първото основание трябва да се отхвърли по същество.

По второто основание относно наличието на единно и продължено нарушение

Доводи на страните

42 С второто си основание жалбоподателят поддържа, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, като изкуствено е групирал действия, които са независими, и е констатирал наличието на комплексно и продължено нарушение.

43 В това отношение жалбоподателят твърди, на първо място, че като се е основал на понятието за единно, комплексно и продължено нарушение, Общият съд е нарушил член 101 ДФЕС и член 53 от Споразумението за ЕИП. Всъщност това понятие било напълно лишено от правно основание в правото на Съюза. Освен това жалбоподателят поддържа, че обжалваното съдебно решение е опорочено от непълнота на мотивите, доколкото Общият съд не е отговорил на неговите доводи в това отношение.

44 На второ място, жалбоподателят счита, при условията на евентуалност, че в случая не били изпълнени условията за установяване на единно нарушение, доколкото Комисията не е определила релевантния пазар и не е доказано наличието на отношение на взаимно допълване между разглежданите действия.

45 На трето място, жалбоподателят поддържа при условията на евентуалност, че поради частичната отмяна на спорното решение, що се отнася до някои държави членки, в решения от 16 септември 2013 г., Wabco Europe и др./Комисия (T-380/10, EU:T:2013:449), от 16 септември 2013 г., Keramag Keramische Werke и др./Комисия (T-379/10 и T-381/10, непубликувано, EU:T:2013:457), и от 16 септември 2013 г., Duravit и др./Комисия (T-364/10, непубликувано, EU:T:2013:477), и поради факта че е възможно някои предприятия да не са знаели за цялото нарушение, не можело да е налице цялостно нарушение като описаното в спорното решение.

46 Според Комисията второто основание трябва да се отхвърли.

Съображения на Съда

47 Съгласно постоянната съдебна практика нарушението на член 101, параграф 1 ДФЕС може да бъде извършено не само с отделно действие, но и с поредица от действия или с продължено поведение дори когато един или няколко елемента от тази поредица действия или от това продължено поведение биха могли сами по себе си и взети поотделно да съставляват нарушение на посочената разпоредба. Така, когато различните дейности се вписват в един „общ план“ поради своята еднаква цел в нарушение на конкуренцията във вътрешния пазар, Комисията е в правото си да търси отговорност за тези дейности в зависимост от участието в нарушението, разглеждано в неговата цялост (вж. в този смисъл решение от 24 юни 2015 г., Fresh Del Monte Produce/Комисия и Комисия/Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P и C-294/13 P, EU:C:2015:416, т. 156 и цитираната съдебна практика).

48 Следователно предприятието, участвало в такова единно комплексно нарушение със свои собствени действия, които попадат в обхвата на понятията за споразумение или за съгласувана практика с антиконкурентна цел по смисъла на член 101, параграф 1 ДФЕС и целят да допринесат за осъществяването на нарушението в неговата цялост, може да носи отговорност и за действията, извършени от други предприятия в рамките на същото нарушение, за целия период на участието му в посоченото нарушение. Такъв е случаят, когато е доказано, че това предприятие е възнамерявало да допринесе със собствените си действия за преследваните от всички участници общи цели и че е знаело за предвижданите или вече извършени от други предприятия действия в изпълнение на същите цели или че е могло разумно да ги предвиди и е било готово да понесе свързания с тях риск (вж. в този смисъл решение от 24 юни 2015 г., Fresh Del Monte Produce/Комисия и Комисия/Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P и C-294/13 P, EU:C:2015:416, т. 157 и цитираната съдебна практика).

49 Ето защо предприятието може да е участвало пряко във всички антиконкурентни действия, които съставляват съответното единно продължено нарушение, като в този случай Комисията е в правото да търси от него отговорност за всички действия и следователно за посоченото нарушение в неговата цялост. Предприятието може да е участвало пряко и само в част от антиконкурентните действия, съставляващи това единно продължено нарушение, но да е знаело за всички други предвиждани или вече извършени от останалите участници в картела противоправни действия в изпълнение на същите цели или да е могло разумно да ги предвиди и да е било готово да понесе свързания с тях риск. В този случай Комисията също е в правото си да търси от това предприятие отговорност за всички антиконкурентни действия, съставляващи това нарушение, и следователно за нарушението в неговата цялост (вж. решение от 24 юни 2015 г., Fresh Del Monte Produce/Комисия и Комисия/Fresh Del Monte Produce, C-293/13 P и C-294/13 P, EU:C:2015:416, т. 158 и цитираната съдебна практика).

50 От друга страна, за да бъдат квалифицирани различни действия като единно продължено нарушение, следва да се провери дали между тях има връзка на взаимно допълване, в смисъл че всяко от тях е предназначено да противостои на една или повече последици от нормалното развитие на конкуренцията, и дали посредством взаимодействие допринасят за настъпването на всички търсени от извършителите им антиконкурентни последици в рамките на цялостен план, насочен към постигане на единна цел. За сметка на това условието относно понятието за единна цел предполага да се провери дали съществуват елементи, които характеризират различните деяния, съставляващи нарушението, и които могат да указват, че фактическото поведение на други участващи предприятия няма същия предмет или същите антиконкурентни последици, поради което не се вписва в един „общ план“ поради своята еднаква цел в

нарушение на конкуренцията във вътрешния пазар (вж. в този смисъл решение от 19 декември 2013 г., Siemens и др./Комисия, C-239/11 P, C-489/11 P и C-498/11 P, непубликувано, EU:C:2013:866, т. 247 и 248).

51 Освен това от практиката на Съда не може да се направи извод, че член 101, параграф 1 ДФЕС се отнася единствено до предприятията, извършващи дейност на засегнатия от ограниченията на конкуренцията пазар или пък на пазарите, които спрямо него се намират нагоре или надолу по веригата или са съседни, или до предприятията, които ограничават самостоятелността на поведението си на даден пазар по силата на споразумение или съгласувана практика. Всъщност от трайно установената практика на Съда следва, че текстът на член 101, параграф 1 ДФЕС се отнася общо до всички споразумения и всички съгласувани практики, които в рамките на хоризонтални или вертикални отношения нарушават конкуренцията на вътрешния пазар, независимо от това на кой пазар извършват дейност участниците, дори когато съответните уговорки засягат само търговското поведение на един от тези участници (вж. в този смисъл решение от 22 октомври 2015 г., AC-Treuhand/Комисия, C-194/14 P, EU:C:2015:717, т. 34 и 35 и цитираната съдебна практика).

52 Предвид тази съдебна практика, на първо място, не могат да се приемат доводите на жалбоподателя, според които правното понятие за единно, комплексно и продължено нарушение е несъвместимо с член 101 ДФЕС и на член 53 от Споразумението за ЕИП.

53 На второ място, следва да се приеме, че противно на поддържаното от жалбоподателя, като е припомнил тази съдебна практика в точки 32—34, 41, 42 и 46—48 от обжалваното съдебно решение, Общият съд е мотивирал надлежно това решение.

54 На трето място, относно довода на жалбоподателя, че в случая не били изпълнени условията за установяване на единно нарушение, доколкото Комисията не е определила релевантния пазар, следва да се приеме, както правилно отбелязва Общият съд в точка 54 от обжалваното съдебно решение, че във всички случаи обстоятелството, че обхванатите от нарушението продуктови и географски пазари са самостоятелни, не е пречка за констатирането на нарушението, което признава и жалбоподателят. Следователно във всички случаи този довод е неотносим.

55 На четвърто място, в точки 63—71 от обжалваното съдебно решение Общият съд не е допуснал грешка при прилагане на правото, като е приел, че в случая Комисията е имала основание да направи извод за наличието на единна цел, насочена към установяването на единно нарушение. Всъщност въз основа на фактическите констатации, направени в точки 66, 69 и 71 от обжалваното съдебно решение, Общият съд е установил надлежно, че разглежданите деяния са били насочени към една и съща цел, а именно съгласуването на поведението на всички производители на оборудване за баня спрямо търговците на едро. В това отношение следва да се подчертае, че противно на поддържаното от жалбоподателя и както е видно от посочените точки 66, 69 и 71, понятието за обща цел е определено не чрез общо препращане към наличието на накърняване на конкуренцията на обхванатите от нарушението пазари, а въз основа на различни обективни обстоятелства, каквито са централната роля, изпълнявана от търговците на едро в дистрибуторската верига, характеристиките на тази верига, наличието на координиращи организации и на мултипродуктови сдружения, сходството при прилагането на тайните споразумения и материалните, географските и времевите припокривания между съответните практики.

56 При тези обстоятелства, без да е необходимо да се установява връзка на взаимно допълване между разглежданите практики, тъй като може да се търси отговорност от неконкурентни предприятия за единно и продължено нарушение и не се налага систематично дефиниране на съответните пазари, и като се приеме, че жалбоподателят е отговорен, от една страна, за прякото си участие в разглежданото нарушение, и от друга страна, за косвеното си участие в това нарушение, доколкото е знаел за съвкупността от противоправни деяния, планирани или

прилагани от други участници в разглеждания картел, като е преследвал същите цели или е можел разумно да ги предвиди и е бил готов да поеме риска от тях, Общият съд не може да бъде упрекнат, че е приел, че Комисията не е допуснала никаква грешка, като е направила извод за наличието в случая на единно и продължено нарушение.

57 Накрая, що се отнася до довода за частичната отмяна, постановена от Общия съд в решения, свързани със същото нарушение като това, което е предмет на настоящото дело, следва да се припомни, че преценката на доказателствата, обхващащи различните национални пазари, е от изключителната компетентност на Общия съд. Доколко с този довод се цели да се постави под съмнение наличието на единно, комплексно и продължено нарушение, следва да се подчертае, че фактът, че Общият съд е отменил частично спорното решение в частта му относно доказването на участието в разглежданото нарушение съответно на някои предприятия на определени географски пазари и за дадени периоди, не е достатъчен, за да постави под съмнение констатацията на Общия съд за наличието на общ план, покриващ трите подгрупи продукти и съответните шест държави членки, и на еднаква цел в нарушение на конкуренцията.

58 Следователно второто основание трябва да бъде отхвърлено като частично неотносимо и частично необосновано.

По третото и четвъртото основание относно пълния съдебен контрол и пропорционалността на глобата

Доводи на страните

59 С третото си основание жалбоподателят поддържа, че Общият съд не е упражнил правомощието си за пълен съдебен контрол по отношение на размера на определените от Комисията глоби.

60 Жалбоподателят твърди, че от член 261 ДФЕС, член 263, втора и четвърта алинея ДФЕС, член 264, първа алинея ДФЕС, член 31 от Регламент № 1/2003, член 6, параграф 1 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и основните свободи, подписана в Рим на 4 ноември 1950 г. и от член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз следва, че Общият съд и Съдът са длъжни да упражнят ефективно правомощието за пълен съдебен контрол.

61 Противно на исканията на жалбоподателя обаче, в обжалваното съдебно решение Общият съд упражнил единствено контрол за законосъобразност по отношение на определянето на размера на глобата.

62 Освен това жалбоподателят счита, че в случая Общият съд е трябвало да намали размера на глобата предвид тежестта на нарушението, тъй като то се отнася само до ограничен брой държави членки. В това отношение не било възможно да се разбере по какви причини в случая Комисията е санкционирала разглежданите действия по-строго от картелите от същото естество, обхващащи цялата територия на Европейското икономическо пространство. Освен това Общият съд е трябвало да намали размера на глобата на жалбоподателя поради прекомерната продължителност на административната процедура.

63 С четвъртото си основание жалбоподателят посочва нарушение на принципа на пропорционалност, закрепен в член 49, параграф 3 от Хартата на основните права на Европейския съюз. В това отношение жалбоподателят подчертава, че за да определи тежестта на нарушението, Общият съд е трябвало да вземе предвид съответния пазар, реализирания оборот, продължителността и естеството на нарушението, както и конкретните или потенциалните последици от нарушението спрямо засегнатите пазари, което същият не е направил.

64 Общият съд трябвало и да се увери, че размерът на глобата, наложена със спорното решение, е напълно пропорционален, а случаят не бил такъв, тъй като обхванатият от нарушението оборот е 34,34 милиона евро, а общият размер на глобите е 8 068 441 EUR.

65 Ето защо жалбоподателят иска от Съда да поправи тези незаконосъобразни пропуски на Общия съд, като намали размера на наложената глоба.

66 Комисията иска третото и четвъртото основание да бъдат отхвърлени.

Съображения на Съда

67 Съгласно постоянната съдебна практика контролът за законосъобразност, предвиден в член 263 ДФЕС, предполага съдът на Съюза да упражнява контрол върху спорното решение, както от правна, така и от фактическа страна, с оглед на наведените от жалбоподателя доводи, и да има право да преценява доказателствата, да отменя това решение и да изменя размера на глобите (вж. решение от 10 юли 2014 г., Telefónica и Telefónica de España/Комисия, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, т. 53 и цитираната съдебна практика).

68 Контролът за законосъобразност се упражнява въз основа на правомощието за пълен съдебен контрол, признато на съда на Съюза по силата на член 31 от Регламент № 1/2003 в съответствие с член 261 ДФЕС. Пълният съдебен контрол оправомощава съда да излезе от рамките на обикновения контрол за законосъобразност на санкцията и да замени преценката на Комисията със своята преценка и в резултат на това да отмени, намали или увеличи наложената глоба или периодична имуществена санкция (вж. решение от 8 декември 2011 г., Chalkor/Комисия, C-386/10 P, EU:C:2011:815, т. 63 и цитираната съдебна практика).

69 За да изпълни изискванията за пълен съдебен контрол по смисъла на член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз, що се отнася до глобата, съдът на Съюза е длъжен, при упражняване на предвидените в членове 261 ДФЕС и 263 ДФЕС правомощия, да разгледа всяко твърдение за нарушение, правно или фактическо, с което се цели да се докаже, че размерът на глобата не съответства на тежестта и на продължителността на нарушението (вж. решение от 18 декември 2014 г., Комисия/Parker Hannifin Manufacturing и Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, т. 75 и цитираната съдебна практика).

70 Упражняването на пълния съдебен контрол обаче не е равнозначно на служебен контрол и производството е състезателно. По принцип жалбоподателят трябва да посочи основанията за отмяна на спорното решение и да докаже, че тези основания са налице (вж. решение от 18 декември 2014 г., Комисия/Parker Hannifin Manufacturing и Parker-Hannifin, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, т. 76 и цитираната съдебна практика).

71 В това отношение следва да се подчертае, че липсата на служебен контрол на цялото спорно решение не е нарушение на принципа на ефективна съдебна защита. Всъщност за спазването на този принцип не е необходимо Общият съд — който несъмнено трябва да отговори на повдигнатите основания и да упражни контрол както от правна, така и от фактическа страна — да бъде задължен да направи служебно ново пълно проучване на преписката (вж. решение от 8 декември 2011 г., Chalkor/Комисия, C-386/10 P, EU:C:2011:815, т. 66).

72 От друга страна, съгласно постоянната практика на Съда само Общият съд е компетентен да контролира по какъв начин Комисията е преценила във всеки конкретен случай тежестта на противоправното поведение. Контролът на Съда в производството по обжалване има за цел, от една страна, да се провери до каква степен Общият съд правилно от гледна точка на правото е взел предвид всички основни фактори, за да прецени тежестта на деяние, разгледано с оглед на член 101 ДФЕС и на член 23 от Регламент № 1/2003, и от друга страна, да се провери дали

Общият съд е отговорил надлежно на всички доводи, изложени в подкрепа на искането за намаляване на размера на глобата. Тежестта на нарушенията на правото на конкуренция на Съюза трябва да се установява в зависимост от голям брой елементи, каквито са по-специално възпиращото действие на глобите, особените обстоятелства по делото и неговият контекст, включително поведението на всяко от предприятията, изпълняваната от всяко от тях роля при установяването на картела, изгодата, която са могли да извлекат от него, размерът им и стойността на съответните стоки, както и рискът, който този вид нарушения представляват за целите на Съюза (вж. в този смисъл решение от 11 юли 2013 г., Team Relocations и др./Комисия, C-444/11 P, непубликувано, EU:C:2013:464, т. 95, 99 и 100).

73 Освен това при обжалване на решение на Общия съд Съдът не може, когато се при произнася по правните въпроси, по съображения за справедливост да замести със своята преценка преценката на Общия съд, който, упражнявайки правомощието си за пълен съдебен контрол, се е произнесъл по размера на глобите, наложени на предприятия за извършени от тях нарушения на правото на Съюза. Така Съдът би имал основание да установи, че Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото предвид неподходящия размер на глобата само ако размерът на санкцията е не просто неподходящ, но и прекомерен до степен на непропорционалност (вж. по-специално решение от 30 май 2013 г., Quinn Barlo и др./Комисия, C-70/12 P, непубликувано, EU:C:2013:351, т. 57 и цитираната съдебна практика).

74 Именно с оглед на тази съдебна практика следва да се разгледат третото и четвъртото основание.

75 От посочената съдебна практика обаче следва ясно, че на първо място, пълният съдебен контрол се отнася единствено до наложената санкция, а не до обжалваното съдебно решение в неговата цялост, и на второ място, нито правомощието за пълен съдебен контрол, нито контролът за законосъобразност са равнозначни на служебен контрол и при това положение не задължават Общия съд да извърши ново пълно разглеждане на преписката, независимо от оплакванията, формулирани от жалбоподателя.

76 В случая следва да се приеме, че в рамките на точка 335 и сл. от обжалваното съдебно решение Общият съд е упражнил ефективен контрол върху размера на глобата, че е отговорил на различните доводи на жалбоподателя и че в точки 397—402 от това решение се е произнесъл по исканията за намаляване на размера на глобата, така че противно на поддържаното от жалбоподателя, не се е ограничил само до проверка на законосъобразността на този размер. В това отношение Общият съд е отбелязал по-специално в точка 384 от посоченото решение, че коефициентът от 15 % като коефициент за „тежест на нарушението“ и „допълнителен размер“ е минимален с оглед на особената тежест на разглежданото нарушение, след което в точки 397—401 от същото решение е приел, че нито едно от обстоятелствата, изтъкнати от жалбоподателите в първоинстанционното производство, не обосновава намаляване на размера на глобата.

77 По-специално относно преценката на тежестта на разглежданото нарушение следва да се посочи, че в точка 381 от обжалваното съдебно решение Общият съд е припомнил по-конкретно точка 23 от Насоките от 2006 г., която предвижда, че „[х]оризонталните споразумения за фиксиране на цените,[…] подялба на пазара и ограничаване на продукцията, които обикновено са поверителни, поради самото си естество са сред най-вредните ограничения на конкуренцията. С оглед на следваната политика те ще бъдат наказвани с най-тежки глоби. Поради това делът [от] стойността на продажбите, който ще се взема предвид при такива нарушения, по принцип ще бъде в горния край на скàлата“. В точка 383 от посоченото решение Общият съд излага мотивите на Комисията, съдържащи се в съображение 1211 от спорното решение, съгласно които по самото си естество хоризонталното съгласуване на цените е едно от най-вредните ограничения на конкуренцията, и посочва, че нарушението е единно, продължено и комплексно, като то обхваща шест държави членки и засяга трите подгрупи продукти, след

което констатира в точка 384 от обжалваното съдебно решение особената тежест на разглежданото нарушение, която обосновава прилагането на коефициент за тежест от 15 % и установява в точка 385 от същото решение участието на жалбоподателя в „главната група предприятия“, извършили констатираното нарушение.

78 По този начин, като е взел предвид всички релевантни параметри, за да прецени тежестта на разглежданото нарушение, при което са доказани хоризонталното съгласуване на цените и участието на жалбоподателя в него, и като е отговорил на доводите на жалбоподателя по този въпрос, Общият съд не е допуснал никаква грешка при прилагане на правото и е изпълнил задължението си да упражни ефективен съдебен контрол върху спорното решение.

79 Относно преценката на прекомерната продължителност на административната процедура следва да се припомни, че макар нарушението на принципа за спазване на разумен срок от Комисията да може да обоснове отмяната на решение, прието от нея в административна процедура въз основа на членове 101 ДФЕС и 102 ДФЕС, при положение че това води и до нарушение на правото на защита на съответното предприятие, дори да се приеме, че е доказано подобно нарушение на принципа за спазване на разумен срок, то не може да доведе до намаляване на размера на наложената глоба (вж. по-специално решение от 9 юни 2016 г., CEPSA/Комисия, C-608/13 P, EU:C:2016:414, т. 61 и от 9 юни 2016 г., PROAS/Комисия, C-616/13 P, EU:C:2016:415, т. 74 и цитираната съдебна практика). В случая обаче, както е видно от точка 62 от настоящото решение, е безспорно, че с довода си относно неправилната преценка от Общия съд на прекомерната продължителност на административната процедура жалбоподателят цели единствено намаляването на размера на наложената му глоба.

80 Ето защо, без да се разглежда неговата основателност, този довод трябва да бъде отхвърлен като неотносим.

81 Накрая, що се отнася до пропорционалността на размера на самата наложена глоба, жалбоподателят не изтъква довод, с който да докаже, че размерът на наложената санкция е неподходящ или прекомерен. В това отношение не може да бъде приет доводът, че глоба в размерът на 8 068 441 EUR е непропорционална спрямо обхванатия от картела оборот от 34,34 милиона евро. Всъщност е безспорно, че в случая окончателният размер на глобата, наложена на Villeroy & Boch и на неговите дъщерни дружества, е намален така, че да не надвишава 10 % от общия им оборот, реализиран през предходната финансова година, съгласно член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003. Впрочем тази граница вече е гаранция, че равнището на глобата не е непропорционално спрямо размера на предприятието, определен посредством неговия общ оборот (вж. в този смисъл решение от 28 юни 2005 г., Dansk Rørindustri и др./Комисия, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P—C-208/02 P и C-213/02 P, EU:C:2005:408, т. 280—282).

82 Ето защо третото и четвъртото основание трябва да бъдат отхвърлени като частично неотносими и частично необосновани.

83 Тъй като нито едно от изложените от жалбоподателя основания не е уважено, жалбата следва да се отхвърли в нейната цялост.

По съдебните разноски

84 Съгласно член 184, параграф 2 от Процедурния правилник на Съда, когато жалбата е неоснователна, Съдът се произнася по съдебните разноски. В съответствие с член 138, параграф 1 от същия правилник, приложим за производството по обжалване по силата на член 184, параграф 1 от него, загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните

разноски, ако е направено такова искане. След като Комисията е направила искане за осъждането на жалбоподателя и последният е загубил делото, той следва да бъде осъден да заплати съдебните разноски.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

1) Отхвърля жалбата.

2) Осъжда Villeroy & Boch SAS да заплати съдебните разноски.

Подписи